

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ 3 ฉบับ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ การรับรู้ของนักเรียน 1 ฉบับ และแบบประเมินการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ 1 ฉบับ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เรียงความเชิงสร้างสรรค์

1.1 การสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ หลักสูตรการสอนเรียงความจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิธีการสอนเรียงความแบบต่าง ๆ

1.1.2 ศึกษาแนวการสร้างแบบทดสอบการเขียนเรียงความจากหนังสือเอกสาร งานวิจัย และการสอบถามจากครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา

1.1.3 ศึกษาเกณฑ์ในการเลือกภาพและเรื่องที่ต่อให้จบ ซึ่งนำไปใช้ในแบบทดสอบจากงานวิจัยต่าง ๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ภาพและเรื่องแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา แล้วนำไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้คัดเลือกภาพและเรื่องที่ต้องการ โดยนำมาแจกแจงความถี่ แล้วหาภาพและเรื่องที่นักเรียนเลือกมากที่สุดมาเป็นแบบทดสอบ

1.1.4 กำหนดความยาวของเรื่องที่ เขียนและเวลาในการทำแบบทดสอบ โดยศึกษาจากโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรภาษาไทยที่ได้กำหนดประมวลคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2 ลักษณะของแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์เป็นแบบอัตนัย จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย การเขียนเรียงความโดยการบรรยายภาพ 1 ฉบับ การเขียนเรียงความโดยการต่อเรื่องให้จบ 1 ฉบับ และการเขียนเรียงความโดยเสรี 1 ฉบับ กำหนดความยาวของเรื่องไม่ต่ำกว่า 12 บรรทัด เวลาในการทดสอบ 40-50 นาที

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ ตามการรับรู้ของนักเรียน

2.1 การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ผกา สัตยธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธสาร ดร.สุนันทา มั่นเศกวิทย์ และ อาจารย์ น้อมจิตต์ อยู่รอด ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ถูกต้อง

2.1.3 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.1.3 มาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย

2.2 ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ ตามการรับรู้ของนักเรียน ได้แก่ องค์ประกอบอันเนื่องมาจากครู นักเรียน และจากผู้บริหาร

3. แบบประเมินการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์

3.1 การสร้างแบบประเมิน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากหนังสือ บทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2	สร้างเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งมีสัดส่วนการให้คะแนนดังต่อไปนี้	
	เนื้อเรื่อง	60 คะแนน
	การใช้ภาษา	30 คะแนน
	รูปแบบ	5 คะแนน
	กลไกประกอบการเขียน	5 คะแนน
	รวมคะแนนเต็ม	100 คะแนน

3.1.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เกณฑ์ดังนี้ คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	3
เกือบพอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ต้องแก้ไขอีก	มีค่าเท่ากับ	1

3.2 ลักษณะของแบบประเมิน เป็นตารางวัดระดับคุณภาพ ดังนี้คือ

การพิจารณาลักษณะการเขียน	ดีมาก	ดี	พอใช้	เกือบพอใช้	ต้องแก้ไขอีก
	5	4	3	2	1
เนื้อเรื่อง (60 คะแนน)					
1. ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ (40 คะแนน)					
1.1 ความคิดริเริ่มในสิ่งแปลกใหม่					
1.2 ความน่าสนใจ					
1.3 การใช้เหตุผลประกอบ					
1.4 สาระประโยชน์และข้อคิดจากเนื้อเรื่อง					

การพิจารณาลักษณะการเรียนรู้	ดีมาก 5	ดี 4	พอใช้ 3	เกือบ พอใช้ 2	ต้องแก้ไขอีก 1
2. การลำดับเรื่องราวและความต่อเนื่อง (10 คะแนน).....					
3. ความกลมกลืนของเนื้อเรื่อง (10 คะแนน).....					
รวม					
การใช้ภาษา (30 คะแนน)					
1. การใช้คำและประโยคที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย กระชับรัดกุมและตรงความหมาย					
2. การเรียบเรียงข้อความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน					
3. ภาษาที่ใช้เป็นภาษาเขียนที่ถูกต้องตามหลัก การใช้ภาษา					
รวม					
รูปแบบ (5 คะแนน)					
คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป					
รวม					
กลไกประกอบการเขียน (5 คะแนน)					
1. ตัวสะกดการันต์					
2. การเว้นวรรคตอน					
3. ความสะอาด					
4. ลายมือ					
5. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
รวม					

3.3 นำแบบประเมินดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่านที่ตรวจแบบสอบถาม เป็นผู้ตรวจแบบประเมินด้วยเช่นกัน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมถูกต้อง

3.4 เกณฑ์การให้คะแนน

3.4.1 การคิดคะแนนแบบทดสอบการเขียนเรียงความแต่ละฉบับจะ คิดคะแนนโดยแยกคิดเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ได้คะแนนตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ มีขั้นตอนการคิดแต่ละส่วน ดังนี้ คือ

เนื้อหา นำคะแนนที่ได้จากช่องระดับคุณภาพมารวมกัน แล้วคูณด้วย 2 จะได้คะแนนตามสัดส่วนที่ต้องการ

การใช้ภาษา นำคะแนนที่ได้จากช่องระดับคุณภาพมารวมกัน แล้วคูณด้วย 2

รูปแบบ คิดคะแนนตามที่ได้จากช่องระดับคุณภาพเท่านั้น
กลไกประกอบการเขียน นำคะแนนที่ได้จากช่องระดับคุณภาพมารวมกัน แล้วหารด้วย 5 (การคิดคะแนนตัวสะกด ตัวสะกดผิดมากกว่า 5 แห่งก็จะตัดคะแนน 1 คะแนน)

เมื่อคิดคะแนนแต่ละส่วนได้แล้ว นำคะแนนที่ได้มารวมกัน ก็จะเป็นคะแนนการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์แต่ละฉบับ ของนักเรียนแต่ละคนตามสัดส่วนคะแนนที่กำหนดไว้

3.4.2 การคิดคะแนนรวมทั้ง 3 ฉบับ นำคะแนนที่ได้จากการเขียนเรียงความทั้ง 3 ฉบับมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยของคะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนแต่ละคน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้คือ

ระดับคะแนน	ระดับความสามารถ
80 - 100	ดีมาก
60 - 79	ปานกลาง
ต่ำกว่า 60	พอใช้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.)

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพ.กทม.) สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. สสำรวจจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละสังกัด พบว่า โรงเรียนแต่ละสังกัดมีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังต่อไปนี้

สังกัดกรุงเทพมหานคร	38,864 คน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	7,898 คน
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	40,441 คน
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	731 คน
รวม	87,806 คน

2. จากจำนวนประชากรทั้งหมด หากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ร้อยละ 95 โดยมีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ ± 5 (อุทุมพร จามรมาน 2530: 30) ได้จำนวนตัวอย่าง 398 คน

3. การสุ่มโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยคัดเลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,080 คนขึ้นไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) เนื่องจากผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการสอนเรียงความในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ใช้วิธีการสอนเรียงความทั้ง 3 วิธีคือ เรียงความจากภาพ ต่อเรื่องให้จบ และโดยวิธีเสรี เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร อุปกรณ์การสอน และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสอนเรียงความ ดังนั้นจึงเลือกใช้โรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน จึงสอดคล้องกับความต้องการของผู้วิจัย ที่ต้องการโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้งหมด เมื่อได้กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้งหมดแล้วนำมาเทียบอัตราส่วนกับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน โดยเทียบเป็นจำนวนร้อยละ ได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัด ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามสังกัด

ลำดับ	สังกัด	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1	กรุงเทพมหานคร	51	5
2	สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	23	3
3	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	70	7
4	โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	3	1

4. เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการจับสลากห้องเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 16 ห้องเรียน นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือก โดยให้ครูผู้สอนภาษาไทยในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้คัดเลือกนักเรียน จำนวนห้องละ 25 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดในห้องโดยไม่จำกัดเรื่องเพศ และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละสังกัด รวมทั้งสิ้น 400 คน ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนตัวอย่างประชากรของแต่ละโรงเรียน

สังกัด	โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
กรุงเทพมหานคร	1. สามเสนนอก	25
	2. วัดไผ่ตัน	25
	3. วัดสร้อยทอง	25
	4. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	25
	5. วัดราชสิทธาราม	25
สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	1. ทุ่งมหาเมฆ	25
	2. พลับพลาชัย	25
สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน	3. โขสิตสโมสร	25
	1. ราชนี	25
สาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	2. เขมะสิริอนุสรณ์	25
	3. ถนนพิศวิทยา	25
	4. พระฤทัยคอนแวนต์	25
	5. ผดุงศิษย์พิทยา	25
	6. รุจิเสวีวิทยา	25
	7. ปานะพันธุ์	25
	1. สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	25
รวม	16	400

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ทั้ง 16 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบทดสอบการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยกำหนดหมายเลขในแบบทดสอบแต่ละฉบับ ทั้ง 3 ชุด รวมทั้งแบบสอบถามอีก 1 ชุด ของนักเรียนแต่ละคนให้ตรงกัน แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบทีละฉบับจนครบทั้ง 3 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ลงหมายเลขไว้ตรงกับแบบทดสอบทั้ง 3 ชุด ไปให้นักเรียนกลุ่มเดียวกับที่ทำแบบทดสอบการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทำแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับแล้ว

4. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยจะแจ้งรหัสประจำตัวของนักเรียนให้นักเรียนแต่ละคนทราบ และชี้แจงให้เด็กจํารหัสประจำตัวของตัวเองให้ได้ โดยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ช่วยกำชับนักเรียนเรื่องการจํารหัสประจำตัวที่แจกไป เพื่อเวลาทำแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับจะได้มีหมายเลขตรงกัน และผู้วิจัยจะตรวจสอบอีกครั้งจากบันทึกที่มีรายชื่อของนักเรียน กับรหัสประจำตัวที่แจกให้นักเรียน เพื่อดูว่านักเรียนได้ทำแบบทดสอบครบทั้ง 3 ฉบับแล้ว

5. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด และนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

6. แบบทดสอบการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งไปให้นักเรียนจำนวน 400 ชุด และแบบสอบถามนักเรียนทั้งหมด 400 ชุด ได้รับคืนมาครบถ้วน ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะฉบับสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ 377 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน มีขั้นตอนดังนี้

1. สัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้จากแบบรายงานการประเมินผล ป.02 วิชาภาษาไทย ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2531

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนแบบทดสอบการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 ฉบับ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนแบบทดสอบทั้งหมด

3. การตรวจแบบทดสอบการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ฉบับ ผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจเองทั้งหมด หลังจากนั้นจะนำแบบทดสอบบางส่วนโดยการสุ่มจากแบบทดสอบทั้งหมด แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน คือ ดร.สุนันทา มั่นเศกวิทย์ และ อาจารย์ น้อมจิตต์ อยู่รอดตรวจ เพื่อเทียบคะแนนระหว่างผู้วิจัยกับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สูตรที่ใช้

$$r_{xy} = \frac{N\Sigma xy - \Sigma x\Sigma y}{\sqrt{N\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2} \sqrt{N\Sigma y^2 - (\Sigma y)^2}}$$

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS (Statistical Package for The Social Science)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย